УДК 002.1:364(045)

DOI: 10.31470/2518-7600-2019-6/2-219-234

**DOCUMENTARY SUPPORT OF THE ACTIVITIES OF
SOCIAL SERVICE CENTERS AS POPULATION
PROTECTION DEPARTMENTS**

**ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЯК
ВІДДІЛІВ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ**

Ольга Юрченко,

кандидат історичних наук,
доцент,

Researcher ID : B-4289-2019

Orcid 0000-0001-9181-5886

yurchenko155@ukr.net

Національний авіаційний

університет,

проспект Космонавта

Комарова, 1

м. Київ, 03058

Olga Yurchenko,

Ph. D, Assoc. Prof.

Researcher ID: B-4289-2019

Orcid 0000-0001-9181-5886

yurchenko155@ukr.net

National Aviation University,

Prospect Cosmonaut

Komarova, 1,

Kyiv, 03058

ABSTRACT

The article deals with the urgent problem of modern requirements for the documentation of the activities of social service centers that serve as departments of population protection. Ukraine has a well-developed system of social services. The Constitution of Ukraine consolidated the right of citizens to social protection and established a system of state guarantees for the exercise of this right. Today, the implementation of the human right to social protection in Ukraine is organized in several organizational and legal forms, which differ in such features as the range of persons to be provided; sources and methods of financing; types, conditions and size of security; authorities providing security. The state provides the population with the services that it needs, with the help of territorial centers of social service and various non-state and state social

services. Such centers are being established at the expense of state funds and are under the Ministry of Social Policy of Ukraine. Each of the territorial centers consists of departments serving different groups of the population, according to their health status and their current situation. An important contribution to the effective functioning of the social protection system is the documentary support for the implementation of this process, the application of modern information technologies, and documentation technologies. The documentation of the territorial centers of social services has its own specifics. It is necessary to know the different types of documents and the specifics of the registration of any documentation for any document scientist, regardless of the scope of the institution.

Keywords: *social assistance, territorial center of social assistance, documentary support*

Постановка проблеми. Розвиток України як соціальної і правової держави визначається у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, серед яких визначальне місце належить правам людини та створенню ефективного механізму їх забезпечення. В Україні створена достатньо розвинута система соціального обслуговування. Держава забезпечує населення соціальними послугами за допомогою територіальних центрів соціального обслуговування та різних недержавних та державних соціальних служб. Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) є бюджетною установою, рішення щодо утворення, ліквідації або реорганізації якої приймає місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. Територіальні центри підпорядковуються Міністерству соціальної політики України. Важливе значення для ефективної роботи системи соціального захисту має документне забезпечення здійснення цього процесу, застосування сучасних інформаційних технологій, технологій документування. Документування – це регламентований процес запису інформації на різноманітних носіях за встановленими правилами, що забезпечує її юридичну силу, та спрямований на збереження всієї

документації, що стосується основних напрямів і процедур роботи органу державної влади та прийнятих рішень протягом такого часу, допоки ця документація становить цінність. Сьогодні ефективність процесу документування багато в чому залежить від технологій документування, які використовує та чи інша організація чи установа. А це, у свою чергу, впливає на ефективність роботи центрів соціального обслуговування, на своєчасне та професійне надання необхідної користувачам соціальної допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для забезпечення якісного надання послуг населенню в Україні створена розгалужена система нормативно-правового забезпечення соціального обслуговування. Це, перш за все, Закони України «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про пенсійне забезпечення», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про охорону дитинства», а також Державний стандарт догляду вдома, Державний стандарт соціальної послуги консультування, Державний стандарт соціальної адаптації та Державний стандарт паліативного догляду, Державний стандарт денного догляду тощо.

Серед найновіших нормативно-правових актів даного напрямку слід назвати постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України» від 17 червня 2015 року № 423; наказ Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників» від 29 березня 2017 року № 518. Основоположим в організації документаційного забезпечення роботи територіальних центрів соціального обслуговування є наказ Міністерства соціальної політики України від 14.07.2016 № 762 «Про затвердження форм документів, необхідних для оформлення на обслуговування в територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг)».

Актуальність проблеми документаційного забезпечення обумовлює й інтерес до неї науковців. У загальному вигляді над проблемою документування працювали В. В. Бездрабко

(Бездрабко: 2009), Г. М. Швецова-Водка (Швецова-Водка: 2007), Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш (Палеха&Леміш: 2016), Ю. Н. Столяров (Столяров: 2013) та ін. У той же час необхідно відмітити, що проблема застосування сучасних технологій документування безпосередньо в соціальній сфері розкрита недостатньо та потребує подальшої постійної уваги та необхідності розробки.

Мета статті полягає у встановленні специфіки сучасних технологій документування в органах соціального захисту населення.

Виклад основного матеріалу. В Україні соціальне обслуговування асоціюється з діяльністю різних закладів державної системи соціального захисту населення. Законодавство України по-різному трактує поняття соціального обслуговування. В Законі України «Про соціальні послуги» соціальне обслуговування визначається як система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності (Про соціальні послуги: Закон України, 2003). У Законі України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» соціальне обслуговування – це система соціальних заходів, спрямованих на сприяння, підтримку і надання послуг сім'ям, дітям та молоді з метою подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримку соціального статусу та повноцінної життєдіяльності (Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України, 2001).

Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова у своєму навчальному посібнику «Соціальна робота: теорія і практика» визначили соціальне обслуговування як роботу, спрямовану на задоволення потреб, які виникають у процесі життєдіяльності, що забезпечує гармонійний та різнобічний розвиток дітей та молоді шляхом надання соціальної допомоги і різноманітних соціальних послуг (Тюптя&Іванова, 2008: 352).

У західній літературі соціальне обслуговування тлумачиться як надання штатними працівниками соціальної служби або волонтерами конкретних соціальних послуг

особам, які мають як звичайні потреби розвитку, так і проблеми з депривацією (відсутністю або недостатністю ресурсів) та утриманством (залежністю від інших) (Семигіна&Брижовата, 2002: 144).

Отже, соціальне обслуговування – це організаційна форма соціальної роботи та мережі органів соціального забезпечення, які мають на меті здійснення політики держави щодо забезпечення населення життєвими благами, сприяє нормалізації людських стосунків. Це різновид соціальної діяльності, який здійснюється переважно через мережу соціальних служб, які взаємодіють між собою для надання більш якісних соціальних послуг.

Соціальні послуги як система характеризується динамікою прогресу та регресу соціальних служб, їх взаємозв'язками з органами влади та населенням, формою надання послуг, фінансовим забезпеченням, кадровим забезпеченням та рівнем професійності персоналу. Соціальне обслуговування – це усталений зв'язок та взаємодія органів соціальної роботи, які забезпечують потреби певних осіб або груп людей, які опинилися в стані соціального ризику.

В Україні система соціального обслуговування виявляється в діяльності соціальних служб різних форм власності. Нині система соціального обслуговування в Україні перебуває на стадії зміни, оновлення, реорганізації, що зумовлено трансформаційними процесами в суспільстві. Відбувається становлення багатoproфільної функціонально-організаційної структури надання соціальних послуг. Особливості окремих соціальних служб залежать від їх цільового призначення, сфери функціонування і клієнтів, яким вони надають послуги. Соціальні служби можуть бути організовані за відомчим або територіальним принципом. Водночас відомчі заклади є частиною територіальної мережі системи соціального обслуговування, хоча вони не завжди цілком інтегровані в неї. Відчутну роль у становленні системи соціального обслуговування відіграє соціальна політика, яка визначає умови функціонування соціальних служб, спрямованість соціального захисту вразливих груп населення.

Важливе місце в системі надання соціальних послуг населенню займають територіальні центри соціальної допомоги.

Головними напрямками діяльності територіальних центрів є: виявлення та облік самотніх непрацездатних малозабезпечених громадян, які мають право на надання соціальних послуг; організація надання соціальних послуг громадянам. У своїй структурі вони мають відділи, які займаються автоматичною обробкою інформації, виплатами допомоги та компенсації, прийомом документів і т.д.

Ефективність та оперативність роботи даних центрів, своєчасне надання допомоги суттєво залежить від системи документаційного забезпечення цього процесу, від фахової підготовки кадрового персоналу. Основоположним в організації документаційного забезпечення роботи територіальних центрів соціального обслуговування є наказ Міністерства соціальної політики України від 14.07.2016 № 762 «Про затвердження форм документів, необхідних для оформлення на обслуговування в територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» (Про затвердження форм документів...: наказ Міністерства соціальної політики України, 2016).

Для отримання соціальних послуг потенційний отримувач може звернутися до структурних підрозділів органів виконавчої влади з питань соціального захисту населення або безпосередньо до соціальної служби. Підставою для отримання соціальної послуги є письмова заява громадянина, яка подається до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення за місцем проживання цієї особи. У випадку, якщо громадянин за станом здоров'я неспроможний самостійно прийняти рішення про необхідність отримання соціальних послуг, таке рішення може прийняти його опікун відповідно до методичного посібника «Управління діяльністю соціальних служб» (Управління діяльністю соціальних служб: метод. посібник, 2013: 52-53).

Після отримання письмової заяви соціальній службі необхідний медичний висновок про неспроможність до самообслуговування та потребу в сторонній допомозі й догляду

в домашніх умовах. Цей висновок соціальна служба отримує, коли надсилає запит до закладу охорони здоров'я за місцем проживання громадянина і до Реєстраційної служби для отримання витягу (інформаційної довідки, виписки) про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Витяг з Державної Реєстраційної служби береться для того, щоб підтвердити, що в особи немає договору довічного утримання, оскільки при наявності такого договору соціальні послуги не надаються. Ці запити робляться в триденний строк після надходження заяви до відділу.

У свою чергу, заклад охорони здоров'я надає медичний висновок у десятиденний строк після надходження запиту, але можливо таке, що разом із заявою особи, яка просить про соціальне обслуговування, додається вже готовий медичний висновок, у такому випадку запит до закладу охорони здоров'я не надсилається. У разі отримання висновку про те, що громадянин не здатний до самообслуговування та потребує сторонньої допомоги, структурний підрозділ з питань соціального захисту населення надсилає до соціальної служби за місцем проживання громадянина заяву разом з медичним висновком упродовж триденного строку після отримання цього висновку. Це робиться у разі, якщо заява подається до підрозділу, а не до відділу соціального обслуговування напряму.

Соціальна служба у свою чергу здійснює комплексне визначення стану та індивідуальних потреб громадянина в соціальних послугах, складається карта індивідуальних потреб у соціальному обслуговуванні, це робиться впродовж трьох робочих днів з моменту отримання заяви та медичного висновку.

Структура карти визначення індивідуальних потреб така:

- відомості про отримувача соціальних послуг: ПІБ, місце проживання, телефон та категорія осіб, до якої він відноситься;
- матеріальний стан: вид та розміри доходів, наявність додаткових доходів, сукупний дохід за місяць та середньомісячний сукупний дохід;
- сім'я та оточення: сімейний стан, наявність працездатних рідних, та чи є можливість скористатися допомогою рідних, сусідів, друзів і якщо є, то якою;

– соціальне функціонування (навички до самообслуговування): визначається, чи може особа самостійно переміщатися у квартирі та поза межами квартири, або їй потрібна допомога. Також визначається спроможність у самообслуговуванні (купання, одягання, приготування їжі, прибирання та інше). У цьому ж розділі визначається потреба у реабілітаційному обладнанні та/або допоміжних засобах, таких як: палиця, ходунки, інвалідне крісло, протези, меблі для сидіння та інше. На основі цих даних визначаються потреби в наданні соціальних послуг;

– висновки. Призначається група рухової активності;
– підпис соціального працівника, який визначає індивідуальні потреби та підпис директора ТЦСО(НСП).

Після цього продовж 20 календарних днів йде прийняття соціальною службою рішення про надання громадянину соціальних послуг або відмові їх. Про прийняте рішення громадянин, який потребує соціальних послуг, повідомляється письмово, повідомлення готують працівники відділу та підписує начальник відділу соціального обслуговування. У разі, якщо особу прийняли, то складається індивідуальний план та підписується договір. Індивідуальний план складається працівником соціальної служби спільно з кожною особою, яка потребує соціальних послуг. При необхідності можуть залучитися опікуни, якщо такі є в наявності. Під час складання індивідуального плану враховуються побажання отримувача, який потребує соціальних послуг за умови, що заявлені побажання не суперечать правилам внутрішнього розпорядку соціальної служби та вимогам чинної нормативно-правової бази. Індивідуальний план складається у двох примірниках. Один примірник плану надається отримувачу послуг, другий залишається в особовій справі у відділі соціального забезпечення як додаток до договору. Після того, як складений індивідуальний план, громадянин разом із соціальною службою укладає договір про надання соціальних послуг.

Відділення територіальних центрів забезпечують ведення автоматичного та первинного обліку отримувачів соціальної послуги та послуг, що їм надані. На кожного громадянина, якого обслуговує відділення територіального центру, ведеться

особова справа, яка вноситься в єдиний реєстр для зручного та ефективного опрацювання. Надання соціальних послуг громадянам припиняється за письмовим повідомленням.

Важливе значення для організації роботи з документами у всіх відділах соціального обслуговування має застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Упровадження новітніх технологій документування інформації в діловодстві відкриває принципово нові можливості для документаційного забезпечення управління, дає змогу піднести діловодну діяльність на сучасний рівень, кардинально підвищити продуктивність та якість роботи працівників служби документування.

У зв'язку з комп'ютеризацією управління виробництвом і переходом до зберігання інформації на нетрадиційних носіях сьогодні під документаційним забезпеченням управління розуміють створення документованої інформаційної бази на різних носіях для використання управлінським апаратом у процесі реалізації його функцій. Це спрощує та прискорює процес підготування документів, уможливорює зберігання та опрацювання великих обсягів інформації, доступ до певної інформації з будь-якої точки земної кулі. Для автоматизованого збору інформації та документування територіальні центри сьогодні використовують наступні технологічні ресурси: єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги (ЄДАРП) – автоматизований банк даних, створений для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які мають право на пільги за соціальною ознакою згідно із законами України, отримують соціальні стипендії, державну допомогу постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей; автоматизовану систему оброблення документації з призначення та виплати допомоги на базі комп'ютерних технологій (АСОПД/КОМТЕХ), що забезпечує автоматизацію процесів призначення, перерахунку, нарахування пенсій, допомоги, компенсаційних виплат тощо, масові перерахунки, формування документів з виплати, бухгалтерської та статистичної звітності в органах Мінпраці, ПФУ на базі діючих законодавчих та нормативних актів України; автоматизовану

інформаційну систему (AIC), призначену для обліку на місцевому рівні соціального стану інвалідів та їх сімей, одиноких непрацездатних громадян, малозабезпечених громадян та їх сімей для організації соціальної допомоги по видах послуг; програмно-технологічний комплекс «Ведення єдиної заяви (ПТКВЗ)», який забезпечує обробку документації по призначенню всіх видів соціальної допомоги за єдиною заявою. Основною складовою частиною комплексу є автоматизоване робоче місце спеціалістів єдиної приймальні в районному управлінні соціального захисту населення; «Автоматизоване робоче місце», «Звіт страхувальника (АРМ-ЗС)», що призначена для подання щомісячних та річних звітів до ПФУ та ін.

Сьогодні територіальні центри працюють над запровадженням нових, інноваційних методів роботи. Так, у м. Києві діють Київський міський територіальний центр соціального обслуговування та 10 районних територіальних центрів соціального обслуговування, в яких протягом 9 місяців 2018 р. різноманітні соціальні послуги отримали 31 671 громадянин (Надання соціальних послуг..., 2018).

За останні роки ці центри, окрім традиційних, запровадили інноваційні моделі надання соціальних послуг:

- паліативну допомогу невиліковно хворим та громадянам похилого віку в домашніх умовах;
- на виконання наказу Міністерства соціальної політики України від 25.08.2011 № 326 «Про впровадження соціально-педагогічної послуги «Університет третього віку» у всіх районних територіальних центрах соціального обслуговування міста Києва були організовані та функціонують Університети. З початку 2016-2017 н. р. на 78 факультетах та у 43 гуртках навчаються 2 022 особи. За навчальний період працівниками територіальних центрів, запрошеними професіоналами та волонтерами проведено 4 357 занять (3029 занять на факультетах та 1328 – у гуртках). Серед функціонуючих в Університетах факультетів найбільша кількість слухачів відвідує такі: «Здорового способу життя», «Прикладного та художнього мистецтва», «Іноземної мови», «Психології» та «Інформаційних технологій». Найпоширенішими є факультети

«Інформаційних технологій», «Прикладного та художнього мистецтва» та «Іноземної мови», які запроваджені й функціонують у 8 з 10 територіальних центрах. «Університет третього віку» допомагає громадянам адаптуватися до тих умов, в яких вони опинилися при виході на пенсію. Навчання в Університеті формує у літніх людей активну життєву позицію, оптимізм та енергійність (Надання соціальних послуг..., 2018).

Робота по даних напрямках супроводжується складанням відповідної документації, яка розміщується на веб-сайтах територіальних центрів. Певною проблемою системи документування в територіальних центрах соціального обслуговування є кадрове питання. Значна кількість працюючих представлена працівниками відносно похилого віку, хто не володіє необхідними сучасними навичками роботи з комп'ютерними програмами. У той же час молоді працівники недостатньо обізнані з усіма формами документів по відповідним категоріям нужденних громадян. Отже, проблема залишається, потребує постійної уваги та подальшої розробки.

Висновки. Таким чином встановлено, що сьогодні в Україні у системі надання соціальних послуг населенню провідне місце посідають територіальні центри соціальної допомоги. На надання соціальних послуг у територіальних центрах мають право: громадяни похилого віку, інваліди, хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги, визнані такими в порядку, затвердженому МОЗ; громадяни, які перебувають у складній життєвій ситуації у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, стихійним лихом, катастрофою (і мають на своєму утриманні неповнолітніх дітей, дітей-інвалідів, осіб похилого віку, інвалідів), якщо середньомісячний сукупний дохід їх сімей нижчий ніж прожитковий мінімум для сім'ї; учасники антитерористичної операції та члени їх сімей, внутрішньо переміщені особи.

Ефективність роботи даних центрів, а отже й своєчасне якісне соціальне обслуговування залежить від професійно

налагодженої роботи працівників центрів. Вирішальну роль тут має система документного забезпечення діяльності установи, своєчасне інформування населення щодо умов отримання соціальних послуг. Проблема документного забезпечення діяльності територіальних центрів соціальної допомоги потребує постійної уваги відповідно до змін чинного законодавства.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бездрабко В. Документознавство в Україні: інституалізація та сучасний розвиток. К: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. 716 с.
2. Болотіна Н. Право соціального забезпечення України: системно-структурний аналіз // Право України. 2001. № 5. С. 24-28.
3. Надання соціальних послуг у територіальних центрах соціального обслуговування міста Києва за 9 місяців 2018 року. Департамент соціальної політики. Офіційний інтернет-портал. URL: <https://dsp.kyivcity.gov.ua>
4. Палеха Ю.І., Леміш Н.О. Загальне документознавство: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2016. 432 с.
5. Про затвердження форм документів, необхідних для оформлення на обслуговування в територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг): наказ Міністерства соціальної політики України від 14.07.2016 № 762 // Офіційний вісник України. 2016. № 69. ст. 2339.
6. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.03 № 966-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45. ст. 358.
7. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 № 2558-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 42. ст. 213.
8. Семигіна Т., Брижовата О. Міжнародне визначення соціальної роботи // Соціальна політика і соціальна робота. 2002. № 3, 4. С.144-145.
9. Столяров Ю.Н. Документология: учебное пособие. Орел: Горизонт, 2013. 370 с.
10. Тюптя Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посібн. К.: Знання, 2008. 408 с.

11. Управління діяльністю соціальних служб: метод: посібник. Проект «Підтримка реформи соціального сектору в Україні». К.: К.І.С., 2013. 178 с.

12. Швецова-Водка Г.М. Документознавство: навч.посіб. К.: Знання, 2007. 398 с.

REFERENCES

1. Bezdrabko, V. (2009). *Dokumentoznavstvo v Ukraini: instytualizatsiia ta suchasnyi rozvytok*. [Documentation in Ukraine: institutionalization and modern development]. K: KNU im. Tarasa Shevchenka. 716 [in Ukrainian].

2. Bolotina, N. (2001). Pravo sotsialnoho zabezpechennia Ukrainy: systemno-strukturnyi analiz [The right of social security in Ukraine: system-structural analysis] // *Pravo Ukrainy*. 5. 24-28 [in Ukrainian].

3. *Nadannia sotsialnykh posluh u terytorialnykh tsentrakh sotsialnoho obsluhovuvannia mista Kyieva za 9 misiatsiv 2018 roku*. [Provision of social services at the territorial social service centers of Kyiv during 9 months of 2018]. Departament sotsialnoi polityky. Ofitsiinyi internet-portal. Retrieved from <https://dsp.kyivcity.gov.ua> [in Ukrainian]

4. Palekha, Yu.I. & Lemish N.O. (2016). *Zahalne dokumentoznavstvo: navch. posib*. [General Documentation: Teaching. manual]. K.: Lira-K. 432 [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia form dokumentiv, neobkhdnykh dlia oformlennia na obsluhovuvannia v terytorialnomu tsentri sotsialnoho obsluhovuvannia (nadannia sotsialnykh posluh): nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 14.07.2016 № 762 (2016). [On approval of the forms of documents required for registration in the territorial center of social services (provision of social services): the order of the Ministry of Social Policy of Ukraine dated 07/14.2016 No. 762] // *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 69. st. 2339 [in Ukrainian].

6. Pro sotsialni posluhy: Zakon Ukrainy vid 19.06.03 № 966-IV (2003). [On Social Services: Law of Ukraine dated 19.06.03 No. 966-IV] // *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 45. st. 358 [in Ukrainian].

7. Pro sotsialnu robotu z simiamy, ditmy ta moloddiu: Zakon Ukrainy vid 21.06.2001 № 2558-III (2001). [On Social Work with

Families, Children and Youth: Law of Ukraine dated June 21, 2001 No. 2558-III] // *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 42. st. 213 [in Ukrainian].

8. Semyhina, T. & Bryzhovata, O. Mizhnarodne vyznachennia sotsialnoi roboty (2002). [International definition of social work] // *Sotsialna polityka i sotsialna robota*. 3- 4. 144-145 [in Ukrainian].

9. Stoliarov, Yu.N. (2013). *Dokumentolohyia: uchebnoe posobyie*. [Documentation: a tutorial]. Orel: Horyzont. 370 [in RF].

10. Tiuptia, L. T. & Ivanova I. B. (2008). *Sotsialna robota: teoriia i praktyka: navch. posibn* [Social work: theory and practice: teach. manuals]. K.: Znannia. 408 [in Ukrainian].

11. *Upravlinnia diialnistiu sotsialnykh sluzhb: metod. Posibnyk. Proekt «Pidtrymka reformy sotsialnoho sektoru v Ukraini»* (2013). [Management of the activities of social services: method: manual. Project «Supporting the reform of the social sector in Ukraine»]. K.: K.I.S. 178 [in Ukrainian].

12. Shvetsova-Vodka, H.M. *Dokumentoznavstvo: navch.posib.* (2007).[Documentation: teaching methods]. K.: Znannia. 398 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито актуальну проблему сучасних вимог до документаційного забезпечення діяльності центрів соціального обслуговування, що виконують роль відділів захисту населення. В Україні існує розвинута система соціального обслуговування. Конституція України закріпила право громадян на соціальний захист і встановила систему державних гарантій здійснення цього права. Соціальне забезпечення та захист громадян України є одним з важливих напрямів діяльності держави. Держава несе обов'язки по матеріальному підтриманню своїх громадян, створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного навчання, підготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Сьогодні здійснення права людини на соціальний захист в Україні організовано у кількох організаційно-правових формах, які розрізняються за такими ознаками, як коло осіб, що

підлягають забезпеченню; джерела і способи фінансування; види, умови та розміри забезпечення; органи що надають забезпечення. Держава забезпечує населення послугами, які йому потрібні, за допомогою територіальних центрів соціального обслуговування та різних недержавних та державних соціальних служб. Такі центри створюються за рахунок державних коштів та підпорядковуються Міністерству соціальної політики України. Кожен з територіальних центрів складається з відділень, які обслуговують різні групи населення відповідно від стану їхнього здоров'я та ситуації, в якій вони опинилися. Важливе значення для ефективної роботи системи соціального захисту має документне забезпечення здійснення цього процесу, застосування сучасних інформаційних технологій, технологій документування. Документація територіальних центрів соціального обслуговування має свою специфіку. Для будь-якого документознавця необхідно знати різні види документів та специфіку оформлення будь-якої документації незалежно від сфери діяльності установи.

Ключові слова: соціальна допомога, територіальний центр соціальної допомоги, документне забезпечення.

АННОТАЦІЯ

В статті розкривається актуальна проблема сучасних вимог до документного забезпечення діяльності центрів соціального обслуговування, які виконують роль центрів захисту населення. В Україні існує розвинута система соціального забезпечення. Конституція України закріпила право громадян на соціальну захисту і встановила систему державних гарантій реалізації цього права. Соціальне забезпечення і захист громадян України є одним з важливих напрямків діяльності держави. Державою несеся обов'язок по матеріальній підтримці своїх громадян, створює умови для повного реалізації громадянами права на працю, гарантує рівні можливості в виборі професії і трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного

обучения, подготовки кадров в соответствии с общественными потребностями. Сегодня осуществление права человека на социальную защиту в Украине организовано в нескольких организационно-правовых формах, которые различаются по таким признакам, как круг лиц, подлежащих обеспечению; источники и способы финансирования; виды, условия и размеры обеспечения; органы, предоставляющие обеспечение. Государство обеспечивает население необходимыми услугами с помощью территориальных центров социального обслуживания и различных негосударственных и государственных социальных служб. Такие центры создаются за счет государственных средств и подчиняются Министерству социальной политики Украины. Каждый из территориальных центров состоит из отделений, обслуживающих различные группы населения соответственно состоянию их здоровья и ситуации, в которой они оказались. Важное значение для эффективной работы системы социальной защиты имеет документное обеспечение осуществления этого процесса, применение современных информационных технологий, технологий документирования. Документация территориальных центров социального обеспечения имеет свою специфику. Для любого документоведа необходимо знать различные виды документов и специфику оформления любой документации независимо от сферы деятельности учреждения.

Ключевые слова: социальная помощь, территориальный центр социальной помощи, документное обеспечение.

Надійшла до редакції: 09.01.2019 р.

Прийнята до друку: 30.01.2019 р.